

Governance and Development in Southern Africa - Development Policy Review Network

wiki common

On 13 November 2007, some thirty Dutch and South African practitioners, policy makers and academics, all working on the subject of governance and development in southern Africa, came together for a day of discussions. Although all grappling with similar subjects in their respective professional lives, these three groups of professionals seldom meet each other in forums that are explicitly designed to foster debates and cooperation across the professional boundary lines.

The Proceedings from the Third DPRN regional expert meeting on Southern Africa (2007 - published 2010) .

1. [John Belt and Marja Spierenburg - Public-private partnerships in rural development. Downplaying the role of politics and power relations](#)
2. [Henk Molenaar and Marjoke Oosterom - Negotiating knowledges for development](#)
3. [Anshu Padayachee and Ashwin Desai - Post-apartheid South Africa and the crisis of expectation](#)
4. [David Sogge, Bob van der Winden and René Roemersma - Civil domains and arenas in Zimbabwean settings. Democracy and responsiveness revisited.](#)

5. [*Paul Hebinck, Derick Fay and Kwandiwe Kondlo - Land and agrarian reform in South Africa: Caught by continuities*](#)
6. [*Jan Kees van Donge and Melle Leenstra - Donors and governance in Southern Africa. The case of Zambia, with Zimbabwe as a counterpoint.*](#)

Introduction:

Ton Dietz, the initiator of the Development Policy Review Network (DPRN), envisioned that bringing these professional groups together, with a focus on various regions in the world, would generate more lasting interaction and cooperation between them in the future. The DPRN therefore set out to coordinate a series of meetings, divided into 13 world regions, to bring together practitioners, policy makers and academics to discuss questions like: What kind of academic knowledge do practitioners need in the field? How can policy makers benefit from the practitioners' and academics' insights when it comes to formulating adequate policies? What policies facilitate the most appropriate conditions for academics to do relevant research, and how can policy makers stimulate and guide practitioners in the field? Highly relevant questions in a time when Dutch society increasingly seems to question the net results and relevance of money spent on development. Questions that are therefore of almost existential relevance for all three designated groups.

Harry Wels and his SAVUSA-team (South Africa - VU University Amsterdam - Strategic Alliances) were asked to organize the series of three meetings specifically geared towards southern Africa, together with the Dutch office of SANPAD (South Africa Netherlands research Programme for Alternatives in Development). The first DPRN southern Africa day was held on 23 September 2005 under the provocative slogan 'Hug or hit' (see appendix II for the programme of the day). The second meeting in 2006 focused on '(De)mediatizing southern Africa: HIV, Poverty and the State' (see appendix III for the programme of the day). Both meetings were characterized by interesting discussions and promising new acquaintances. However, the organisers regretted the fact that apart from the yearly DPRN-report, there would be no tangible output of the meetings to reflect the problems and insights resulting from them.

With support from the DPRN, SAVUSA and SANPAD therefore decided to work towards publishing a volume of proceedings from the third and final DPRN

meeting in 2007. The presenters of the day, combinations of people from the three designated groups, were asked to base their presentations on a pre-circulated written paper and then reconsider their work once more afterwards, in the light of the discussions and viewpoints that the presentations and papers would engender during the day. For an optimal result in terms of debates and input for the final papers, Adam Habib was willing to chair and facilitate the day.

We are happy to present you with the resulting proceedings in this book. We hope that they will provide the reader with an overview of the diversity in the southern African field, but that it will also offer best practices and ways in which professionals, whether they be academics, practitioners or policy makers, can work together and stimulate each other. All contributions cover themes that will appeal to academics, policy makers and practitioners alike.

The *first chapter* by Marja Spierenburg and John Belt provides a discussion of the power relations at play in private-public collaborations within the field of development cooperation.

Henk Molenaar and Marjoke Oosterom look at the debate about the potential of local knowledge (also referred to as 'indigenous' or 'traditional knowledge') for development in *chapter 2*. Their chapter analyses the role of various knowledges in development and reflects on the implications thereof for policy making.

In *chapter 3*, Anshu Padayachee and Ashwin Desai study the mechanisms underlying the 'crisis of expectation' that is arising in South Africa as critical questions are being asked about the country's transition and especially about the success of its own macro-economic programmes in terms of poverty and inequality.

In *chapter 4*, Paul Hebinck, Derek Fay and Kwandile Kondlo contest the general idea that land reform in South Africa represents a break with the past by exploring a counterclaim that contemporary land reform policy and practices in fact represent continuities embedded in the practices of state institutions.

The *next chapter* has Jan Kees van Donge and Melle Leenstra disputing the criticism on governance as a development concern, which is often considered illegitimate, irrelevant or ineffective. To do this they make use of four narratives on the relationship between the recipient country and the donor community: election observation, concern with corruption and constitutional reform in

Zambia, and a general overview of these relations in Zimbabwe.

In the *final chapter*, David Sogge, Bob van der Winden and René Roemersma employ a theoretical model based mainly on Habermas's idea of the public sphere, to portray civil society as a space, hence civil domain, rather than a set of organisations and actors, which is how donors and others conventionally see civil society. By means of this model the authors analyse some of the constraints and possibilities of political development, and the prospect for responsive governance, in Zimbabwe.

The publication of this book also gives us the opportunity to acknowledge the support and contributions of people in organizing the three DPRN meetings, and the final one in particular: Saskia Stehouwer and Henk Goede from SAVUSA and Nelke van der Lans and Colette Gerards from the Dutch office of SANPAD. Ultimate credits and thanks must naturally go to the DPRN, especially Mirjam Ros, for making these meetings possible and for their involvement and support, and to the various paper writers, presenters, discussants and participating audiences that made this series of three DPRN Meetings on southern Africa memorable. These proceedings are the tangible proof of that.

Amsterdam, February 2010

**Bredero's Bouwbedrijf -
Familiebedrijf, mondiaal
bouwconcern, ontvlechting ~
Inhoudsopgave & Ten Geleide**

A.H. Bredero 1889 - 1947

Foto: Familie Bredero

Wijn & Stael - Ten geleide - *zie hieronder*

[dr. ir. W. van Vonno - Ter inleiding](#)

[drs. B. van Santen - Bredero's Bouwbedrijf, 1921 - 1947](#)

[drs. H. Buiten - Naar een internationaal bouwconcern, 1947 - 1986](#)

[mr. W.M.J. Bekkers - De opsplitsing van het Bredero-concern, 1986 - 2005](#)

[drs. P.M.G. Baas - Bredero, een persoonlijke visie op de neergang van Breevast \(summier\) en van Bredero \(uitgebreider\)](#)

[dr. ir. A. Feddes - Nawoord](#)

[De redactie - Ten slotte & Personalia](#)

Ten Geleide

In uiteenlopende aangelegenheden doen particulieren, overheden en bedrijven een beroep op advocaten. Daardoor raken advocaten als dienstverlener bij tal van aspecten van de samenleving betrokken. Advocaten hebben daarbij een eigen verantwoordelijkheid. Wijn & Stael wil naast het dagelijkse advocatenwerk bijdragen aan maatschappelijke discussie. Met die gedachte is tien jaar geleden het initiatief voor deze serie "Recht te Utrecht" genomen. De serie begon in 1994 met een proloog: [Recht te Utrecht](#).

Deel II verscheen in 1998 en ging over de [Kantharos van Stevensweert](#). De Kantharos, een Grieks-Romeinse drinkbeker, was jarenlang onderwerp van een rechtsstrijd, waarbij het ging om de vraag of sprake was van een verkopersdwaling. De uitspraak van de Hoge Raad heeft de gemoederen van

juristen en niet-juristen danig beziggehouden, zoals onder meer bleek bij het symposium over recht en onrecht in de rechtspleging[i] dat destijds ter gelegenheid van de presentatie van de bundel werd georganiseerd.

In 2000 verscheen deel III: [Hamburgerstraat 28](#). Nadat te Utrecht eeuwen recht was gesproken aan de Hamburgerstraat, verhuisde de Utrechtse rechtbank in 2000 naar het Vrouwe Justitiaplein. In de bundel is een aantal opmerkelijke zaken besproken die hebben gediend voor de Rechtbank Utrecht en komen rechters, officieren, griffiers, advocaten en journalisten aan het woord met herinneringen aan het oude Gerechtsgebouw.

In 2002 verscheen ter gelegenheid van de invoering van de BaMa-structuur op de universiteiten, deel IV in de serie met de titel [Rechten in Utrecht](#). De bundel werd gepresenteerd tijdens een congres over de inrichting van de rechtenstudie[ii]. Met de uitgave van de *Bredero-bundel* is het eerste vijftal bundels in de serie voltooid. (*Recht te Utrecht 5 - Willem Bekkers, A.W.P. Esmeijer, D. W. Aertsen en K. Oskam (red.) - In 2005 verschenen bij Dutch University Press*)

Meestal gaan faillissementsdossiers aan het einde van het faillissement definitief het archief en de vergetelheid in. De geschiedenis van Bredero vanaf 1921 is echter de moeite waard om in ere te houden. Wijn & Stael hoopt met deze bundel recht te doen aan de interessante geschiedenis van het Bredero-concern en al diegenen die Bredero destijds op de kaart hebben gezet.

Wij zijn de heer Van Vonno dankbaar voor het feit dat hij de inleiding heeft willen schrijven.

Zonder de bijdragen van de historici Van Santen en Buiten had deze bundel niet gerealiseerd kunnen worden. Hun is eveneens veel dank verschuldigd.

Ook de heren Feddes en Baas zijn wij erkentelijk voor het feit dat zij als direct betrokkenen bereid zijn geweest om een persoonlijke nabeschouwing te schrijven.

Wijn & Stael dankt Dutch University Press voor het feit dat zij deze bundel heeft willen uitgeven en voor de plezierige samenwerking.

Ten slotte zijn wij vereerd met het feit dat Architectuurcentrum Aorta en zijn actieve directeur Eveline Paalvast de presentatie van deze bundel heeft willen opluisteren met een bijeenkomst in de Domkerk en een expositie in het Aortagebouw Achter de Dom.

Mei 2005

Wijn & Stael

NOTEN

[i] Zie ook Hans Nieuwenhuis, Orestes in Veghel, Recht, literatuur, civilisatie, Balans 2004, p. 66 e.v.

[ii] Zie ook het Congresverslag: 'De inrichting van de rechtenstudie en de invoering van Bachelor-Masterstructuur', afdeling Communicatie en Voorlichting van de faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht, USP Drukkerij Utrecht 18 maart 2002

Hamburgerstraat 28 - Inhoudsopgave

Foto: J.Spanjers

[Wijn & Stael advocaten - Ten Geleide](#)
[mr. H.N. Brouwer - Inleiding](#)

I. Historie

[drs. T.J. Hoekstra - De Paulusabdij te Utrecht](#)
[mr. N.J. Vette - De omzwervingen van een Vrouwe Justitia](#)

II. Casus

[Prof.mr. M.G. Rood - Stakingsgedingen te Utrecht](#)
[mr. F.B. Keulen - Het Gat in de Lange Viestraat](#)
[mr. B.E.J.M. Tomlow - Amelisweerd Kort Geding](#)

[mr. H.P. Utermark - De Rechtbank te Utrecht en de KNVB](#)

[J.W.P. Wits - Who's Afraid Of The Court?](#)

[mr. W.M.J. Bekkers - Het Proces van Knut Detlev F.](#)

III. Redenen Waarom

[mr. S. Boekman - Het Hof van Discipline](#)

[mr. M.L.J.C. van Emden-Geenen - Het Kantongerecht en de Hamburgerstraat](#)

[mr. H.F.M. Hofhuis - Van Meervoudig naar Enkelvoudig](#)

[mr. T.J. Jansen Schoonhoven - De Insolventiekamer van de Arrondissementsrechtbank te Utrecht](#)

IV. Impressies En Herinneringen

[mr. B.J. Asscher - Mijn eerste](#)

[mr. A.H. van Delden - Utrecht, Hamburgerstraat](#)

[mr. R.B. Eigeman - Impressies door Mr. Rolf B. Eigeman, Officier van Justitie](#)

[mr. M.M. Grauss - Hamburgerstraat 28: We woonden er met plezier, maar het huis werd te klein](#)

[mr. A. Herstel - Hamburgerstraat 28, De Kamers 313, 113, 303, 314, 211, 214 en een 'Wisselbureau'](#)

[mr. G.J. Kemper - Het einde van de tijd](#)

[Prof.mr. L.H.A.J.M. Quant - Een klein hoekje](#)

[mr. J.J. Stael - Kort na Koninginnedag](#)

[Prof.mr. T.A.W. Sterk - Laatste voorstelling: 'De Rol'](#)

[mr. A. Voûte - De Utrechtse Rechter-Commissaris in faillissementen](#)

[mr. R.J. Verschoof - Ruimtegebrek](#)

[mr. J.W. Wagenaar - Wat een vreemd gebouw](#)

V. De Publieke Tribune

[C. Dresselhuys - En altijd was het winter](#)

[C. Grimbergen - Wie ben ik dat u voor mij opstaat](#)

[mr. M. de Koning - Ik kan het nauwelijks aan, zoveel Utrecht](#)

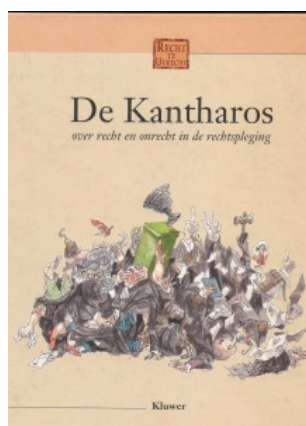
[F. Soeteman - Touché der geschiedenis](#)

VI. Van Oud Naar Nieuw

[J.G. Arkeveld - Van oud \(Hamburgerstraat\) naar nieuw \(Catharijnesingel\)](#)

[De redactie - Ten slotte](#)

De Kantharos - Over recht en onrecht in de rechtspleging - Ten Geleide

In 1939 werd bij de Maas in de buurt van Stevensweert een Griek-Romeinse drinkbeker gevonden. Deze serie schets een aantal historische en juridische aspecten omtrent de vondst en de verkoop van deze beker, die bekend is geworden als de *Kantharos van Stevensweert*. De *Kantharos* werd in 1950 verkocht aan de Utrechtse edelsmid Leo Brom voor f 125,-, een bedrag dat iets hoger was dan de waarde van het gewicht in zilver, terwijl de waarde naar inmiddels vaststaat, van onschatbare waarde is.

De verkoper heeft getracht de koop ongedaan te maken, maar is daarin niet geslaagd. In 1959 heeft de Hoge Raad de koper gelijk gegeven. De *Kantharos* houdt de gemoederen tot op de dag van vandaag bezig, zoals moge blijken uit de inhoud van deze serie. De *Kantharoscasus* heeft dan ook tal van boeiende facetten, onder meer betreffende recht en onrecht in de rechtspleging, en is sinds de uitspraak van de Hoge Raad een schoolvoorbeeld voor de juridische opleiding aan de Nederlandse universiteiten.

De *Kantharos* is inmiddels van de Nederlandse Staat.

Inhoud

[Ten geleide - Wijn & Stael Advocaten](#)

[Inleiding - mr. W.J.M. Davids](#)

[De Kantharos van Stevensweert - drs. J. Luijt](#)

[Het Kantharosproces - mr. A.A.H.M. Gommers en mr. M. Hiemstra](#)

[Een verleden met een zilveren randje - Drs. J. Luijt](#)

[De Kantharos van Stevensweert in het licht der gerechtigheid - prof.mr. J.C.M. Leijten](#)

[Het geheim van de smid - mr. W.M.J. Bekkers](#)

[De Kantharos, een schoolvoorbeeld - mr. J.M. Berger-Bos](#)

Bijlage:

[Een triest geval - mr. H. AE. Uniken Venema](#)

Plus: [Ten slotte & Personalia](#)

Ten Geleide

In 1994 heeft *Wijn & Stael Advocaten* te Utrecht het initiatief genomen tot de publicatie van een bundel die de titel meekreeg *Recht te Utrecht*. In deze bundel hebben leden van de zittende en staande magistratuur, de advocatuur en het notariaat en enkele historici op anekdotische wijze geschreven over het recht en de rechtspleging. Mevrouw drs. M.W.M. de Vos-Van Gortel, die de bundel heeft ingeleid, sprak van een geslaagd initiatief. Eveneens aangemoedigd door de reacties van juristen en niet juridisch geschoolden besloot *Wijn & Stael* om een vervolg te geven aan het initiatief om in een bundel te verhalen over recht en rechtspleging voor een breder publiek.

Terloops kwam in de bundel *Recht te Utrecht* aan de orde de uitspraak van de Hoge Raad betreffende de verkoop van de *Kantharos van Stevensweert*. Deze uitspraak heeft de gemoederen van juristen en niet-juristen danig beroerd. Aldus werd besloten om in het kader van het vijftigjarig bestaan van *Wijn & Stael* deze bundel te laten verschijnen als deel 2 in de serie *Recht te Utrecht*.

Verder heeft de Kantharos-zaak model gestaan voor een onderdeel van een lustrumbijeenkomst van *Wijn & Stael*, gehouden op 15 mei 1998. Tijdens deze bijeenkomst heeft een forum onder voorzitterschap van Hanneke Groenteman en verder bestaande uit Judith de Bruijn, mr. R.W.J. Groenink en prof. H.J. Vonhoff gedebatteerd over voorbeelden uit de rechtspraktijk die hebben geleid tot een rechterlijk oordeel. De beraadslaging over iedere casus werd gevolgd door een opiniepeiling in de zaal. Dit heeft niet alleen tot een boeiende discussie geleid, maar in een aantal gevallen ook tot een verrassende uitkomst. De rechterlijke uitspraak bleek niet altijd te stroken met het rechtsgevoel van de aanwezigen, waarvan de meeste niet jurist waren. Een bewijs van de stellige overtuiging die prof.mr. J. Leijten verderop in deze serie uit dat het rechtsgevoel van praktijkjuristen op den duur achter dreigt te blijven bij het rechtsgevoel van 'gewone' mensen?

Deze serie gaat dan ook niet alleen over de techniek van de rechtspleging maar vooral over het resultaat daarvan 'in het licht der gerechtigheid'. Ons kantoor is verheugd deze serie aan u te kunnen presenteren.

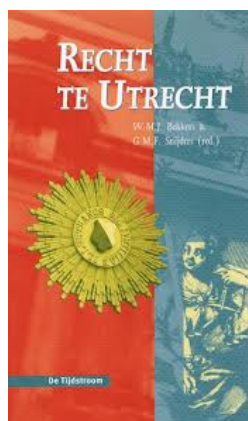
Wij zijn de auteurs, Peter Vos en uitgeverij Kluwer erkentelijk voor het feit dat zij het initiatief voor deze bundel hebben willen ondersteunen. Onze speciale dank gaat uit naar prof.mr. V.J.A. van Dijk, oud-President van de Rechtbank te Utrecht, en prof.mr. J. Leijten, oud-Advocaat-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden. Hun bijdragen, op de voorgrond of achtergrond, vormen de rode draad in deze bundel.

Tenslotte danken wij mr. W.J.M. Davids, vice-President van de Hoge Raad der Nederlanden, die bereid was om de hoofdstukken in te leiden.

Zomer 1998 *Wijn & Stael Advocaten*

De Kantharos verscheen in 1998 bij uitgeverij Kluwer. Sinds 2006 stond het boek gratis online in PDF-vorm op de site van *Rozenberg Publishers*. In overleg met *Wijn & Stael Advocaten* is besloten het boek nu in de *Rozenberg Quarterly* aan te bieden. Binnenkort zullen nog een paar delen uit de serie *Recht te Utrecht* hier gepubliceerd worden.

Recht te Utrecht - Inhoudsopgave & Ten Geleide

Ten geleide

[drs. M.W.M. Vos-van Gortel - Inleiding](#)

[mr. W.M.J. Bekkers en prof.mr. G.M.F. Snijders - Prof.mr. V.J.A. van Dijk, een portret](#)

[mr. A. Herstel - Parket, dat staat](#)

[mr. W.M.J. Bekkers - Over advocaten en Utrecht](#)

[mr. F.M.J. Hermans - Een notariële schets](#)

[dr. P.D. 't Hart - Op zoek naar de goede oude tijd, recht in Utrecht in de vorige eeuw](#)

[drs. G.A. Rombach, F.J.C. Rombach en drs. J.H. Scheffer - Utrechts laatste radbraak](#)

[dr. A. van Hulzen - Schavotstraffen tot in de negentiende eeuw](#)

[mr.drs. E.G. Krepel - Ten slotte](#)

Ten geleide

In 1991 nam advocatenkantoor Wijn & Stael het initiatief tot de publicatie van een bundel die de titel meekreeg *Met grond verbonden*. De bundel had, zoals prof.mr. W. Brussaard toen in zijn inleiding schreef, twee verbindende elementen, een persoonlijk en een zakelijk. Beide elementen verbinden ons kantoor, inmiddels langer dan 45 jaar, ook met Utrecht en daaraan willen wij met deze bundel *Recht te Utrecht* vormgeven.

Utrechts recht bestaat niet, evenmin als 'de' Utrechtse jurist. Van rechtspleging - in welke vorm dan ook - en onderwijs in het recht is in Utrecht echter al eeuwenlang sprake. Zo wordt er sinds de Middeleeuwen recht gesproken in de omgeving van de Hamburgerstraat en worden er sinds 1636 studenten opgeleid in het recht aan de Universiteit Utrecht, die de spreuk voert: *sol justitiae illustra nos*, dat de zonne der gerechtigheid ons verlichte. Uit de vele aspecten van het recht te Utrecht en het grote aantal juristen dat er werkzaam is geweest, heeft de redactie een bescheiden selectie gemaakt.

Wij zijn de auteurs en uitgeverij *De Tijdstroom* erkentelijk voor het feit dat zij het initiatief voor deze bundel hebben willen ondersteunen. Onze speciale dank gaat uit naar dr. P. 't Hart, die ons met raad en daad heeft bijgestaan bij de uitwerking van het plan en de vormgeving van de bundel. Verder danken wij prof.mr. V.J.A. van Dijk, oud-president van de rechtbank, die het ons mogelijk heeft gemaakt een portret van hem samen te stellen, ons heeft voorzien van waardevolle suggesties en bereid was de concepten met ons mee te lezen. Ten slotte danken wij mevrouw drs. M.W.M. Vos-van Gortel, oud-burgemeester van Utrecht en thans lid van de Raad van State, die bereid was om de hoofdstukken in te leiden.

W.M.J. Bekkers

G.M.F. Snijders

De bundel *Recht te Utrecht* verscheen in 1994 bij uitgeverij De Tijdstroom

Rechten in Utrecht - De academische studie in verleden, heden en toekomst - Ten Geleide

Inhoud

[Wijn & Stael advocaten - Ten geleide](#)

[Drs. L.M.L.H.A. Hermans - Inleiding](#)

[Prof.dr. L.J. Dorsman - 365 jaar rechtsgeleerdheid](#)

[Prof.mr. C. Kelk - De historie van het Willem Pompe Instituut](#)

[Prof.mr. E.H. Hondius en mr. R.J.Q. Klomp - Molengraaff en het gelijknamige Instituut](#)

[Mr. R.H. Koning en mr. N.J. Vette - Meester in de maatschappij](#)

[Prof.mr. A.F.M. Dorresteyn en prof.mr. P.C. Ippel - Zin in recht. De toekomst van het juridisch](#)

[onderwijs](#)

[Prof.dr. J.F. Bruinsma - De verborgen agenda van de rechtenstudie](#)

[Dr. N.M.H. van Dijk - De eenzaamheid van het recht](#)

[Dr.ir. H.A. van Swieten - Rechten in deeltijd](#)

[S.M.H. Nouwen - TeRecht in UtRecht](#)

[Mr. A.P.W. Esmeijer - Rechten studeren en de Rechtenfaculteit Utrecht: statistieken, cijfers en andere gegevens](#)

[De redactie - Ten slotte & Personalia](#)

In een boekenserie die de titel draagt '*Recht te Utrecht*' dient een deel over de studie rechtsgeleerdheid aan de Juridische Faculteit van de Universiteit Utrecht niet te ontbreken. Het is dan ook toeval dat pas het vierde deel van de serie is gewijd aan '*Rechten in Utrecht*'.

Het initiatief voor de serie is destijds genomen omdat chauvinisme zelfs Utrechters niet helemaal vreemd is, zoals ook moge blijken uit enkele bijdragen in deze bundel. Het belangrijkste uitgangspunt echter is geweest om vanuit de rechtspraak en de rechtswetenschap aan een element van het Recht gelet op het verleden, het heden en de toekomst, in het algemeen aandacht te besteden, met een lokale inkleuring.

Het ligt in de rede dat de rechtspraak, en zeker de advocatuur, interesse heeft in ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderwijs en de invulling daarbij van de rechtenstudie. De inhoud en kwaliteit van de studie vormen immers de basis voor de kwaliteit van de dienstverlening van juristen in de rechtspraak.

Wat staat het wetenschappelijk onderwijs en dus ook de rechtspraak te wachten na de Bologna-verklaring van de ministers, verantwoordelijk voor hoger onderwijs, uit 29 Europese landen en de invoering van de Bachelor-Masterstructuur in Nederland dit jaar als gevolg van deze verklaring? Is de invoering van de BaMa-structuur 'een eerste stap naar een meer flexibel en internationaal georiënteerd hoger onderwijsbestel', zoals minister Hermans stelt in zijn inleiding in deze bundel, of levert de nieuwe structuur tot nu toe 'niet meer op dan chaos en een gevecht om poen en macht', zoals Zijderveld stelt?

(Prof.dr. A.C. Zijderveld, 'BaMa-circus is gerommel in de marge', NRC Handelsblad 1 november 2001.) De redactie van *Ars Aequi* noemde in het eerste nummer van dit jaar (AA 51 (2002) 1) de invoering van de BaMa-structuur 'in veel gevallen een verkapte bezuinigingsmaatregel en een risico voor voortzetting van "de huidige verschraling van de rechtenstudie"'.

Van de inhoud van de nieuwe structuur zijn overigens de meeste van de eerst betrokkenen, namelijk de studenten aan de Nederlandse hogescholen en universiteiten, zich blijkbaar nog niet voldoende bewust. Zo stond in het *Financiële Dagblad* van 9 januari 2002: 'De termen *bachelor* en *master* worden door ruim 80% van de studenten herkend. Maar meer dan 60% weet niet wat zij inhouden, zo blijkt uit een steekproef van de landelijke studentenvakbond (Lsvb).

Met deze bundel wil Wijn & Stael niet alleen de invoering van de BaMa-structuur onder de aandacht brengen maar in de eerste plaats een discussie teweeg brengen omtrent de inhoud van de rechtenstudie. Wie van degenen, die de kwaliteit van de rechtspraak een goed hart toedragen, zal een debat tussen studenten, betrokkenen uit de politiek, de wetenschap en de rechtspraak, en andere belanghebbenden (en wie is dat niet?) niet willen aanmoedigen?

Wijn & Stael is de auteurs en uitgeverij Kluwer erkentelijk voor het feit dat zij aan deze bundel hebben willen meewerken. Speciale dank gaat uit naar de heer Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, die bereid was om deze bundel in te leiden, en naar de heer Dorrestijn, decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht, die het initiatief voor deze bundel van meet af aan heeft gestimuleerd en ondersteund.

Januari 2002, Wijn & Stael

Uitgeverij Kluwer, 2002. Omslagontwerp: Bert Boshoff